

یک وزیر و بهبود اقتصاد آب و برق، ضرورتی برای نسل فردای کشور

درشرایطی که نرخ رشد اقتصادی برای کشور بالاتر از ۵ درصد ترسیم شده است و نقش آب و برق در تحقق رشد فوق انکار پذیر می باشد لذا اگر قرار است وزارت نیرو با ساختار موجود ادامه حیات بدهد بهترین سناریو برای مشخصات فردی وزیر انتخابی، داشتن تفکر، رویکرد و حتی تخصص اقتصادی است.

یادداشت: در بین بازیگران و ذینفعان و صاحب نظران صنعت اب و برق کشور و حتی منطقه، کمترین کسی تصور میکرد که آقای مهندس بیطرف به عنوان گزینه تصدی وزارت نیرو از مجلس محترم رای لازم را اخذ نمایند و نتوانند سکان وزارت نیرو را بدست بگیرند.

به هر حال بدون توجه به خوب و بد بودن این فرایند، واقعیتی اتفاق افتاده است و ریاست محترم جمهور در مصاحبه اخیرشان اعلام نموده اند که وزیر مورد نظر را برای تصدی وزارت نیرو در اوایل مهرماه معرفی می نمایند. در این بین، انجمن ها، سندیکاها و تشکل ها حرفه ای و حتی نخبگان ذینفع و دلسوز صنعت اب و برق بیکار نشستند و شروع به رایزنی و معرفی کاندیدهای مورد نظرشان نموده اند

و همچنین همکاران با شهامت و معتمد بنفسی خود را واجد شرایط تصدی وزارت نیرو دانسته و خود را مستقیم و غیر مستقیم معرفی و ارایه نموده و دوستانشان نیز تبلیغات لازم را برای این دوستان انجام میدهند. علیرغم شرایط فوق که نشان دهنده یک جامعه مردم سالار و حرفه ای و فعال است تجارب قبلی نشان میدهد که معمولاً فرد معرفی شده توسط ریاست محترم جمهور خارج از دایره حدسیات و پیشنهاد دهندگان است، ولی در هر صورت، مدل های راهبردی ادامه فعالیت وزارت نیرو که تعیین کننده شاخصهای انتخاب وزیر پیشنهادی است را میتوان در سناریوهای مشروحه زیر ترسیم نمود:

الف: ادامه وضعیت وزارت نیرو با ساختار فعلی:

وزیر انتخابی تفکر و رویکرد و حتی تخصص اقتصادی انتخاب معاونین تخصصی آب و برق با رویکرد تمرکز زدایی و برون سپاری

تشکیل وزارت اب و برق در دهه چهل شمسی، با محول نمودن وظایف تصدی گری بخش خصوصی و شهرداری‌ها و دولتی کردن آن‌ها و در ادامه تغییر نام به وزارت نیرو، وظیفه مدیریت و تصدی اب و برق کشور در این وزارت خانه متمرکز شد. الحق وانصاف این وزارتخانه طی حدود ۴ دهه فعالیت خود دوران سخت و پیچیده‌ای از قبیل: انقلاب و انتظارات بعد از آن، دوران دفاع مقدس، رشد جمعیت، افزایش و رشد مصرف اب و برق، تحریمها، کمبود اعتبارات و نقدینگی و... را با موفقیت نسبی خوبی پشت سر گذاشته است. علیرغم شرایط فوق که نتیجه آن فراگیر شدن سطح خدمات اب و برق در کشور بوده است، وزارت نیرو را با پدیده پیچیده و ظاهرا غیر قابل حلی تحت عنوان اقتصاد اب و برق مواجه نموده است. معنا و مفهوم پدیده فوق، عدم تناسب هزینه و سطح انتظارات عمومی با درآمد و اعتبارات وزارت نیرو است. این پدیده باعث شده است که بدهکاری ۳۰۰۰۰ میلیارد تومانی در بخش برق ایجاد گردد و شنیده‌ها حاکی از وجود مشکل مشابه در صنعت اب است و بدیهی است که ادامه وضعیت موجود نه تنها طرحهای این صنعت را با مشکل مواجه نموده است بلکه احتمال ایجاد بحران در استمرار خدمات دهی و تامین اب و برق مشترکین نیز وجود دارد.

در شرایطی که نرخ رشد اقتصادی برای کشور بالاتر از ۵ درصد ترسیم شده است و نقش اب و برق در تحقق رشد فوق انکار پذیر می‌باشد لذا اگر قرار است وزارت نیرو با ساختار موجود ادامه حیات بدهد بهترین سناریو برای مشخصات فردی وزیر انتخابی، داشتن تفکر، رویکرد و حتی تخصص اقتصادی است. در این رویکرد پیشنهادی، وجود معاونین اب و برق کاملا تخصصی با جهت گیری و برنامه راهبردی تمرکز زدایی و توسعه استفاده از بخش خصوصی به شدت الزامی است. به عبارتی راهبرد اصلی وزیر نیرو در این سناریو برنامه ریزی و پیگیری برای حل مشکلات مرتبط با اقتصاد اب و برق است.

ب: تفکیک وظایف اب و برق در وزارت نیرو:

وزیرانتخابی با تفکری جامع نگر و وجیه الدوله، وجیه المجلس، وجیه الطرفین
معاونین اب و برق کاملا تخصصی و با رویکرد تفکر ملی

چنانچه دولتگران محترم به این نتیجه نخبه پسند برسند که ایجاد یک وزارت خانه مسئول برای سامان دهی و آینده نگری وضعیت اب کشور الزامی است، بی شک مسیر این تصمیم گیری تاریخی از وزارت نیرو فعلی می‌گذرد. وزارت خانه‌ای که در حال حاضر مسئولیت اب و برق کشور را برعهده دارد و طی یک دهه اخیر به علت هویدا شدن مشکلات اب، قسمت برقی هم دچار مشکلاتی شده است.

در این سناریو، هدف اصلی تشکیل وزارت اب است لذا برای انجام منطقی و درست این هدف، ابتدا نیاز به وزیری جامع نگر و مورد وثوق مجلس محترم و مورد اعتماد مجموعه وزارت نیرو است. این وزیر انتخابی، به منظور عدم ایجاد حساسیتهای درون سازمانی، مناسب است سبکه تخصصی و یا گرایش اب و برقی نداشته باشد و رویکردش ملی نگری و حفظ منافع کشور است. ماموریت این وزیر مطلع، تفکیک وظایف اب و برق و تشکیل وزارت اب با ساختار موجود اب کشور در فاز اول است. بدیهی است جایگاه بخش برق می‌تواند در قالب وزارت انرژی یا یک شرکت تخصصی با وزارت نفت، و یا ادغام بخش تصدی گاز کشور در بخش برق (مشابه ساختارهای کشورهای دیگر) و... باشد. انتخاب و وجود معاونین تخصصی اب و برق با نگرش ملی، در دوران گذر بسیار ضرورت دارد.

وزیر انتخابی طی حداکثر یکسال، بر اساس برنامه مدون و زمانبندی شده ساختار مسئولیتی موجود بخش آب کشور را با اختیارات و فعالیتهای موجود سایر بخش‌ها و سایر اختیارات مورد نیاز، ادغام و تابلو وزارت آب را بالا می‌آورد. نام حک شده در این تابلو فقط وزارت آب است. این وزارت خانه مسئول و پاسخگوی آب کشور و آنها با نگاه و رویکرد مصالح و منافع ملی با بالاترین سطح اختیارات است.

در این فرایند، بخش برق در منطقی‌ترین سناریو، با وزارت نفت ادغام و وزارت انرژی شکل می‌گیرد.

همانگونه که ملاحظه می‌گردد در شرایط فوق، هزینه و یا وزارت جدیدی به ساختار اداری کشور تحمیل نمی‌گردد و شاید یک نوع غنی سازمانی افقی و عمودی ساختار آب و برق کشور نیز تلقی می‌گردد. یکی از شروط موفقیت طرح فوق، برون سپاری واقعی وظایف تصدی گری بخش آب و برق کشور و استفاده کامل از بخش خصوصی، قبل از تشکیل وزارت خانه‌های آب و انرژی است.

ج. عدم معرفی وزیر برای وزارت نیرو - تشکیل وزارت آب، تشکیل وزارت انرژی

انتخاب وزیر آب با خصوصیات ملی نگری و اختیار تام و تاثیر گذار

تکلیف وزیر انرژی که الان مشخص است

در این سناریو که پیچیدگی سناریوهای قبلی را ندارد وزیر به نام وزیر نیرو معرفی نمی‌گردد بلکه رایحه لایحه تشکیل وزارت آب با حفظ ساختار موجود و تجمیع سایر اختیارات مرتبط و وزارت انرژی صورت گرفته و معرفی اولین وزیر آب کشور همزمان صورت می‌گیرد.

در هر صورت و با هر سناریویی، ضمن قدردانی از زحمات آقای مهندس چیت چیان، یک نفر به عنوان وزیر به زودی معرفی می‌گردد و این وزیر با پدیده پیچیده اقتصاد آب و برق، تنگناهای آب کشور، چالش‌های سرمایه گذاری و ساختار ماتریسی تصمیم گیری برای این دو بخش مواجه است.

آقای / خانم وزیر با هر عنوان که هستید، خدا قوت.

قطعا اعتماد به نفس و باور ظرفیت بی انتهای منابع انسانی مترقی و فرهیخته وزارت نیرو بعد از توکل به خدا منشا خیر و موفقیت خواهد بود.

سعید مهذب ترابی - مدیر عامل شرکت مهندسی قدس نیرو و رئیس هیات مدیره انجمن مدیریت مصرف انرژی ایران

منبع: برق نیوز